

Niet kunnen of niet willen?

Reactie Alliantie Burgers Voorschoten op Informatienota: tussenstand kwaliteitsverbetering inwonersparticipatie

Burgerparticipatie is de constructieve samenwerking tussen burgers en overheid bij de ontwikkeling van overheidsbeleid op basis van een open proces, met als doel te komen tot beleid met draagvlak in de samenleving. Op basis van gelijkwaardigheid, vertrouwen en ruimte geven middels samenspraak, samenwerking en samen beslissen. Het is dus meer en anders dan o.a. vrijblijvende inspraak, het peilen van meningen, snippergroen beheer en subsidie aanvragen.

Niet storen: ze werken aan Burgerparticipatie

1. Samenvattende conclusies

Op basis van de bovenvermelde informatienota over de stand van zaken m.b.t. het burgerparticipatiebeleid in Voorschoten worden door de Alliantie Burgers Voorschoten de volgende 10 conclusies getrokken:

1. Het proces verloopt allereerst, vanuit de gemeente, uiterst traag.
2. Opvallend is dat deze informatienota tot stand is gekomen, slechts vanuit het gemeentelijk perspectief, terwijl juist burgerparticipatie gaat over de relatie met burgers.
3. Concrete stappen om tot bovengenoemde doelstelling te komen worden niet of nauwelijks gezet.
4. Sterker nog de aangepaste doelstelling, de inrichting van dit het proces en de routekaart daar naar toe hollen beoogde uitkomst eerder uit, bijv. door minimaal lerend vermogen, interne gerichtheid van de gemeente, afzien van de instelling van een Taskforce, al vele jaren legio excuses zaken niet te doen etc.
5. Geconstateerd wordt dat de vrijgemaakte financiële middelen voor Burgerparticipatiebeleid (> 200.000 euro) worden slechts ingezet voor

- investeringen en menskracht binnen de gemeente en niet (zelfs niet in overleg) aangewend voor de andere kant van de samenwerkingsrelatie: de burgers.
6. Samenwerking met burgers en een betere relaties van burgers met de overheid wordt volledig ingevuld, bepaald en georkestreerd door de gemeente sec. Moet dit per definitie niet in samenspraak met burgers ontwikkeld worden?
 7. Het door College van B & W vermelde afzien van de instelling / taakstelling van de Taskforce Burgerparticipatie staat haaks op de unaniem aangenomen motie 122 van 18 juli 2019. Sterker nog, met deze aanpak wordt de motie (zie bijlage 1) niet uitgevoerd.
 8. Randvoorwaarden om tot wezenlijke burgerparticipatie te komen als: ruimte geven voor een wezenlijke inbreng, meedenken en meedoen is ook meebeslissen (een open mind en open bloknoet), delen van alle relevante informatie op voorhand wordt niet of nauwelijks aan voldaan.
 9. Voorts is het huidige College van B&W doof voor externe signalen en dito suggesties vanuit de samenleving. Open staan voor externe signalen, zeker over het eigen functioneren is een essentiële voorwaarde voor dialoog, verandering en verbetering en basis voor een gedragen burgerparticipatieproces.
 10. Tot slot staan er fouten, omissies en eenzijdig door de gemeente gemaakte conclusies in. Waar is reactie burgers?

Achtereenvolgens worden de bovenvermelde topics kort toegelicht.

Ad 1. Traag

In vele partijprogramma's en het coalitieakkoord van Voorschoten, van begin 2018, wordt het belang van burgerparticipatie hoog aangeschreven. Na ruim een jaar volgt een gemeentelijke nota, die erg vlak, theoretisch en vol mooie vergezichten staat. De Alliantie Burgers Voorschoten komen met een burgeralternatief: Participeren moeten we samen leren. Deze vormt met zijn aanpak, doelstelling, werkwijze, tijdpad experimenten en taskforce de basis voor de unaniem aangenomen D'66 motie 122. Een lerende organisatie met een concrete aanpak en SMART doelstellingen als uitgangspunt.

Nu haast 3 jaar later zijn we nog veel aan het praten met weinig concrete resultaten inhoudelijk en minimale stappen op het vlak van burgerparticipatie. Belofte van Voorschoten in opstart met adviseurs, Nicolaespark is in onderzoeksfase en Kerngroep Wonen en Bouwen: veel overleg en ½ product (de Doeleindenverordening) als concreet product. De door de ABV geïntroduceerde nieuwe werkwijze om de slagkracht van het Kernteam te versterken wordt door de huidige secretaris goed opgepakt. Van overall uitvoerder naar regisseur en facilitator.

Ad 2. Eenzijdig beeld

Beoogd is dat de gemengd samengestelde Taskforce de tussen en eindrapportages zouden samenstellen. En hoe kijkt de andere partij, de burgers, tegen de relatie aan?

Ad 3. Geen concrete stappen, geen reactie of dialoog

Leermomenten als basis voor verbetering van de relatie en samenwerking tussen burgers en gemeente worden onvoldoende opgepakt en omgezet in structurele veranderingen en verbeteringen. Voorbeelden hiervan zijn: opmerkingen in pilots, ervaringen weergegeven in de pers, ontbreken reacties van de gemeente op brieven en inspreksessies en regulier overleg. Ook worden kritiek en legio suggesties ter verbetering in documenten als jaarverslag ABV, Wie durft er in de spiegel te kijken? en De (onvoldoende) kwaliteit van Beleidsdocumenten in Voorschoten, door zowel College als Raad genegeerd. De constructieve dialoog hierover, zoals beoogd in de Taskforce ontbreekt. Ook de noodzakelijke veranderingsprocessen binnen het gemeentelijk apparaat m.b.t. cultuur/ mentaliteit, kennis over BP, werkwijze naar open beleidsontwikkeling en checks and balances zijn afwezig tot afgeschermd.

Ad 4. Uitholling van beleidsuitgangspunten

Het betreft hier vele aspecten w.o. de gemeenteraad als Taskforce op laten treden met als direct effect vanuit de eigen rol: Wij van WC eend keuren WC eend goed. De Raad is toch een integraal onderdeel van het gemeentelijk bestel. De huidige slechte relatie tussen (groepen) burgers en de gemeente met overallscore tussen slecht en matig, laten invullen en beoordelen door politici? Bron: ABV nota: Wie durft er in de spiegel te kijken? Introduceren van vele processtappen, koppelingen en vertraging w.o. toetsingskader, inspraakverordening aanpassen, middelen discussie, Omgevingswet, ontvlechting etc. Ook wordt de extern adviseur Participatie qua werkzaamheden beperkt. Telkenmaal wordt de inbreng van burgers onder de noemer burgerparticipatie gereduceerd tot meedenken en uitvoering geven aan gemeentelijk beleid. De invloed van burgers op beleid en bestuur behelst meer: initiatieven, meebeslissen, dialoog etc. Een structurele weeffout wordt ook ingebracht door participatieprocessen op te hangen aan belanghebbende partijen die bijv. bouwplannen hebben en het bestemmingsplan willen wijzigen. Deze veelal commerciële partij moet dan dus de omgeving managen via een zelf te organiseren burgerparticipatieproces.

Ad 5. Eenzijdig middelen aanwenden

Zowel de keuze voor de middelen toedeling als het resultaat hiervan ligt volledig bij de gemeente. In het oorspronkelijke plan is dit een taak van de Taskforce, met burgers erin. Waarbij expliciet ook investeringen, bijv. in de vorm van workshops of cursussen, in kwaliteit, verwachtingsmanagement en kennis over het reilen en zeilen van de overheid voor burgerinitiatiefgroepen tot de mogelijkheden behoren. Verder kan gedacht worden aan middelen voor onderzoek, peilingen en advies. Maatwerk investeringen aan beide kanten van de relatie kunnen de dialoog alleen maar versterken.

Ad 6. Rolverdeling in het proces

Een niet gelijke maar gelijkwaardige positie tussen burgers en gemeente is uitgangspunt zeker in dit beleidsveld. Hier is bij deze aanpak van het College geen sprake van. Tempo, richting, aanpak, keuze pilots, middelentoedeling,

organisatiestructuur, leeraspecten keuze, rapportage en communicatie etc. liggen in handen van de gemeente (lees het College). De betrokkenheid van burgers m.b.t. de eigen burgerparticipatie is gereduceerd tot toeschouwer achteraf en niet, zoals beoogd als partner vanaf het begin.

Ad 7. Motie 122 van D'66 d.d. 18 juli 2019

Gemakshalve is de motie toegevoegd als bijlage 1. Zowel naar de letter als de geest wordt deze motie met de huidige aanpak, niet uitgevoerd maar uitgehold.

Ad 8. Randvoorwaarden voor burgerparticipatiebeleid

Het beschikken over alle relevante informatie is een must om mee te denken en doen aan burgerparticipatieprocessen en pilots. Ook de informatienota huldigt dit principe. De praktijk is echter veel weerbarstiger. Veel relevante informatie wordt niet (tijdig) verstrekt, zelfs niet aan leden van pilotprojecten en er moet een WOB verzoek aan te pas komen om hier enige beweging in te krijgen. Na 1,5 jaar wachten is de noodzakelijke informatie over bouwlocaties, prestatiecontracten e.d. bedoeld om zinnig mee te denken in de pilot Bouwen en Wonen nog niet verstrekt.

Ad 9. Reageren op externe signalen

Burgers en inwoners hebben er beide belang bij dat Voorschoten sterker en beter wordt. In beginsel dus een zelfde belang. Als burgers kosteloos en belangeloos tijd steken in maatschappelijke verbetering zou zeker de gemeente dit moeten omarmen en niet negeren. Te vaak (zie o.m. de rapporten ABV bijv. over samenwerking gemeente en groepen burgers) wordt geen inhoudelijke reactie gegeven of volstaan met: we nemen het mee. De vele suggesties in dit zgn. Spiegelrapport om de relatie tussen burgergroeperingen en gemeente te verbeteren zijn een integraal aandachtspunt voor het burgerparticipatiebeleid in wording. Negeren werkt contraproductief, in vele opzichten. Meedenken en inspreken zonder impact (zie vele reacties op Milieurapport en geen aanpassing) is dodelijk voor de verhouding en vertrouwen van burgers in haar lokaal bestuur. Negeren voedt frustratie en tegenacties w.o. beroep, bezwaar, WOB procedures en rechtszaken.

Ad 10. Fouten, omissies en beeldvorming

Om er enkele te noemen. De Taskforce is geen extra participatielaag maar tijdelijke facilitator en verbindende schakel tussen de pilots. Belofte van Voorschoten is dit wel een pilot als er zelfs geen direct contact is met ambtenaren? In december 2019 heeft de ABV afspraken gemaakt met toenmalig burgemeester Bouvy over haar deelname aan de Taskforce, pilots per wethouder (VVD wethouder ontbreekt nu in pilots), veranderprocessen in de gemeente etc. Niks komt in huidig plan van aanpak terug. Waar zitten de leermomenten? Woonzorg wil met dossier doorstroming aan de slag: gesprek moet nog komen. In 2020 zijn we met drie pilots gestart: klopt niet. Motie 122 is gebaseerd op ABV burgerparticipatie nota: "Participeren moeten we samen leren" en niet op het omvangrijke gemeentelijke theoretische verhaal. Tot slot is sterk bepleit burgerparticipatie niet te politiek te maken omdat het de essentie van de

relatie met haar burgers betreft en alle burgers van alle politieke gezindten omvat. In concreto dus een taak voor de burgemeester en niet de wethouder. Etc. Etc.

2. Slot

Resumerend kan, gelet op bovenstaande, de vraag gesteld worden: kan dit College het dossier Burgerparticipatie wel vorm en inhoud geven of wil men het niet?

Is het eerste het geval dan is de Alliantie Burgers Voorschoten, mits inhoudsvol, bereid haar bijdrage eraan te verlenen. Wil men het niet: kleur bekennen, gewoon aangeven en burgers niet meer lastig vallen of verwachtingen wekken.

Alliantie Burgers Voorschoten

22 februari 2021

Rob van Engelenburg

BIJLAGE 1 D'66 MOTIE BURGERPARTICIPATIE

Naar aanleiding van agendapunt nr. 7 van de raadsagenda van 18 juli 2019.

Onderwerp: Taskforce participatie

De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d.18 juli 2019

Constaterende dat: De 'Participatienota Samen maken we Voorschoten' een goed theoretisch kader neerlegt over de relatie tussen inwoners en gemeente bij zowel burgerparticipatie als bij overheidsparticipatie; Het college van B&W in de participatienota voorstelt om aan de slag te gaan met concrete participatiepilots; De afgelopen jaren de eerste slagen zijn gemaakt om participatie in Voorschoten te verbeteren; Een groep inwoners in 2018 een aantal spelregels heeft opgesteld voor betere participatie die in grote mate geland zijn in de participatienota, doch nog niet integraal toegepast; Een andere groep inwoners in 2019 een 'burgermotie' heeft opgesteld, waarin onder meer wordt voorgesteld een taskforce van burgers, raadsleden, ambtenaren en bestuurders op te richten, die sturing geeft aan enkele pilots rond participatie; Van mening dat: Sommige van de pogingen en pilots rond participatie de afgelopen jaren effectiever en succesvoller bleken dan anderen; Betere participatie vooral vraagt om een mentaliteitsverandering in ons volledige gemeentebestuur – ambtelijk, bestuurlijk en politiek; Initiatieven en inzet van bewoners rond participatie de kwaliteit van het proces ten goede komen, de kwaliteit van het resultaat positief beïnvloeden en het draagvlak hiervoor kan bevorderen Een Taskforce die uit zowel ambtsdragers als inwoners bestaat, een goede opzet is om vanuit verschillende perspectieven het succes van de pilots te beoordelen; Motie 122 Fractie ONS Voorschoten Het gemeentebestuur – en in het bijzonder de gemeenteraad – altijd eindverantwoordelijk is en moet blijven voor het participatiebeleid en de uitkomsten van specifieke participatietrajecten; Roept het college op om: Op korte termijn een Taskforce in te stellen, bestaande uit ambtsdragers (politiek en/of ambtelijk) en inwoners, die adviseert over mogelijke pilots rond participatie en hier richting aan geeft, waarbij de burgemeester als

portefeuillehouder optreedt als voorzitter van de Taskforce; □ Erop toe te zien dat in de bewonersgeleding van de Taskforce ook Voorschotenaren kunnen plaatsnemen die op dit moment nog niet actief bij het participatiebeleid betrokken zijn; □ In die Taskforce uit te werken welke specifieke spelregels gehanteerd worden om de participatiepilots tot een succes te maken; □ In de Taskforce af te spreken welke indicatoren gehanteerd worden om de mate van succes van de pilots te beoordelen; □ Jaarlijks in de gemeenteraad te rapporteren over de voortgang van de pilots en het werk van de Taskforce; □ De uiteindelijke uitkomsten van de pilots en het werk van de Taskforce, inclusief een evaluatie, na afloop van de pilots voor te leggen aan de gemeenteraad; □ Bij die evaluatie ook een advies te geven over verdere vormgeving en het stimuleren van burgerparticipatie en overheidsparticipatie na die evaluatie; en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening en naam: D66 – Adriaan Andringa PvdA – Ad de Graaf GroenLinks - Paul 't Lam CDA – René Zoetemelk SP – Erik Maassen ONS Voorschoten – Glenn Zeelt